

18. Ico. **C**akib. **I**n vñis cibis vñbndicis. **i** mne
tñm sñmā pñg. uñs lñpñ qñ. **E**t pñm qñ dñm
Thñcñ nñm ne pñticipacu corpñ. **Z**imñ qñ.
qñ vñis pñm or vñt cibis vñbndi sum
qñcñ qñ de vñopanez a me ali. pñticip
pñm. **E**nde usq; sñdñ tñm. **V**nde qñ
dñm hñstas pñticipes sñ alvñs. **D**ic qñ
dice. qñ pñlñ pñvñlant sñt qñ. qñt sñ
pñlñ sñt aliquæd. **E**nde vñm vñt gñtar
dñmñm vñvñlant. **Z**ñm dñvñt. **F**reud
vñs sñce sñ. **I** demonez. **H**omopnigie mñt
dñmñ bñc. **T**hñcñ dñmñ vñt. **R**emñ
tyste mñse dñmñ pñticipes. **G**ñt. **P**ro vñt
dñmñm. **T**hñcñ mñlant. **S**ñm. **H**aciqe
fñtions vñ. **G**ñt. **D**ñmñ vñt sñvñ
omñ expñnt. **O**mñ vñt sñvñ vñt. **D**ñmñ
rñnt. **E**thno qñ sñvñ qñt quñ. **F**qñdñ sñvñ
Dñmñ vñm vñcñllt vñt mñrñnt. **M**ñ
hul mñyñtis Appz consñcne. **E**samt sñ
tert. **P**lentias eus. **F**rmñs qui sñnt vñt
mñficiu. **A**l cñm et vñlne vñt. **O**nde qñ sñvñ

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

Xd. 28,

DISPUTATIO
Institutionum Anatomicarum V I.
DE LIENE
Quam
D. O. M. A.
SVB PRÆSIDIO
TOBIÆ KNOBLOCHII,
Marcobrettani Fr.; Med. & Phil.D.
In celeberrima Witebergensium Academia
defendendam suscipiet

Georgius Eberlinus Spi-
zensis Austriacus.

Ad diem 29. Iulij, horis & loco notis.

(50):

VVITEBERGAE,

Typis Cratonianis per Iohan. Gorman.

Anno cIɔ Iɔ CVII.

VIRIS
Nobilissimis, Excellētissimis,
Clariss. & Prudentiss.

Dn. IOANNI OBERNDORFERO,
Philosophiæ & Medicinarum Doct. solertissimo,
Comiti Palatino Cælareo, Illustrissimiq; Principis
PHILIPPI LUDOVICI Palatini, &c. Medico
& Consiliario peritissimo.

Dn. MATTHIÆ ANOMOEO, Philo-
phiæ & utriusq; Medicinæ Doct. eximio, Mathe-
matum Professori in alma Leucorea
celeberrimo

Dn. MICHAELI KHVGLERO, Com-
missario Cæl. Majest. dignissimo,
Dominis Mecœnatibus, Fautoribus, Promotori-
bus atque Patronis suis omni reverentia &
observantia cultu æternūm
honorandis

*Hanc de corpore humano Διάστοκε Φιν in debita grati-
tudinis περιμήγιον submisse*

Dicat & consecrat

Georgius Eberlinus Spizensis,
Austr. Respondens.

D. O. M. A.

DOSTOVAM E PAR REGIVM IL-
lum cocum, venarum fontem & originem, una-
cum vesicula satis superg̃e examinavimus & ven-
tilavimus; ordine jam jubemur, ut lienem ex-
minationi subiiciamus.

Caput de Liene.

LIE N est membrum carne molli ac spongi-
osa, venis & arterijs plurimis ita conformatum je-
corique oppositum, ut non solū excremento
crassiori recipiendo, sed etiam sanguini generando
quodammodo dicatum esse videatur.

1. Lien gr̃cis dicitur στον̄ i. e. splen, Cels. lib. 4. δοτ̄ τ̄ς
στον̄, quod viscus sit & intus abditum: vel potius δοτ̄ τ̄ς εἰς
ἴαντον Πτωτῶν ἀνθρώπων φαλιτάνην οὐχεῖν ab eo, quod in seipsum at-
trahat malignos humores. ut Bauh. lib. 1. cap. 43. docet.
2. Compositio ejus est ex tunica, propria carne, vena, arteria,
& nervo.
3. Tunica hujus, quae tenuis & simplex est, à peritoneo oritur, &
omni ex parte carnem ejus, cum molli sit & laxa, munit & cingit,
ideo non modo vinculum, sed etiam vestimentum licetis à Gal. 4.
de usu part. 15. & dom. Leo: nominatur.
4. Habet etiam tria vasorum genera venas, arterias & ner-
vos.
5. Venas quod attinet, triplices sunt à trunco venæ portæ pro-
ductæ & splenicæ vocantur. Gal. 4. de usu part. 15.
6. Primæ in lienis corpore desinunt, quarum beneficio lien-
crassum

crassum & melancholicum succum attrahit, ex quo sibi idoneum, alimentum colligit.

7. Secundæ venæ splenica ab ipso splene diriguntur in os, vel ut alijs placet, infundum ventriculi, ut ventriculum astringat, & in angustum abducat, ut actio ejus firmior & validior reddatur, ut appetentiam (ut Avicenna vult) dejectam excitet. Gal. 4. usu part. 15. Item 5. de usu part. 4. 6. admin. anat. 10. Hujus rami beneficio quartana laborantes vomitu ante & post paroxysmum multum juvantur, quia in hac non modò lien, sed etiam ventriculus afficitur. Bauh. d. l. *V*sus Avicennæ reijcitur à Fuchsio & quidem hac insulsa ratione, quod, ut ille putat, Galenus hunc non docuerit, neque invenierit: sed Vallesius egregiè Fuchsio responderet & ait: *Quasi verò nihil novum jam inveniri possit, aut inventis addi: imò Avicennam hoc ipso usu inventionis viam aperuisse asserit.* Ideoq; Avicennæ sententiam sequenti ratione defendit. Acidifructus reparant appetitum. E. & melancholicus humor, qui acidus, ut docet etiam Galen. lib. 1. de causis sympio: 2. Si multus succus nimiam facit appetentiam, sive famem prater naturam certè parvus faciet parvam sive famem naturalem, &c. Valles. controvers. lib. 1. cap. 20.

8. Tertiæ venæ à splene deorsum prodeunt, simulq; sinistro sunt, & retrosum devolutæ, quod ad rectum intestinum peragraverrint, & in podicem desierint: in hunc usum, ut quicquid sanguinis ejus, qui est lienis alimentum, superfluxerit, fiat inferiorum partium alimentum, ne disperdatur. De nutritione enim natura ita sollicita est, ut nihil, quod alere possit, perdi velit. Ab eodem ramo venæ etiam hæmorrhoidales internæ oriuntur, quarum beneficio melancholicus sanguis certo tempore expurgatur, quamvis hic humor sape expurgetur per arterias, non duntaxat in intestina, sed ad emulgentes demandatus ad renes, ita ut rectè in affectibus melancholicis naturam imitantes diureticis utamur. Plura vide supra in Epatis explicatione de venis.

9. Ar-

9. Arterias multas habet à cœlica, quæ ab aorta sub diaphragmate prodit, eadem ferè ratione, eodemq; numero, quo venas, non solum ut ei facultatem vitalem largiantur, 4. de usu part. 15; sed etiam ut innatum calorem melancholico humore obrutum perpetuo suo motu ventilando & fovendo corpus lienis tueantur, crassus sanguis evacuetur & lien expurgetur, ut docet Bauh. lib. 1. cap. 43. Gal. lib. 4. usu part. 15.
10. Nervos suggestit costalis sinister à sexta conjugatione, per costarum radices parte interna, quos tunica in substantia lienis habet. 4. de usu part. 16.
11. Usus lienis quod attinet, de hoc inter Philosophos & Medicos longa & ampla est disputatio. Quidam enim cum Aristotele ipsius usum cum Epate communem statuunt; ajuntq; mutuam sibi præstare operam. Ut Alexander Aphrodisæus sect. 2. probl. Aretæus lib. 1. de causis & signis chronicor. & autor libelli de respiratione. Alij & quidem plurimi cum Galeno 1. de sanitate ruenda lib. de formatione fœtus 6. de locis affectis 2. de natural. facul. lib. de atra bile, ut melancholicum humorem arripiat & concoquat, sanguinemq; ita à terreno melancholico humore expurget. Denique nonnulli sunt, qui tenuissimum sanguinem, videlicet spiritus vitalis materiam in eo preparari autument; ut Vlmus. Singulis his rationes suæ sat is speciosæ non desunt.
12. Qui primam tuentur sententiam, stabiliunt eam his rationibus sequentibus: 1. Propter constructionis cum Epate affinitatem, carnisq; propriæ temperamentum.
13. 2. Quod affecto liene tamquam affecto Epate impediatur & lœdatur sanguificatio.
14. 3. Quod jecore extreme lœso, nihilominus subire aliquandiu queat lien munus illud sanguificationis. Non secus ac depravato uno rene, vices aliquandiu illius sustineat alter, propter arterias adjuvantes, quæ in liene longè plures reperiuntur, quam in Epate.

A 3

Quodq;

Quodq; non verisimile sit, tantum nativicoloris conservandi gratia has insertas esse, siquidem paucioribus id, ut pote in hepate & in alijs locis effici potuisset.

15. Ille itaq; ultimus finis manet is, ut sanguis arteriarum in liene cum sanguine venæ portæ & in renibus cum sanguine vena cavae participet.

16. Hoc itaq; factum censem ob necessitatem, ut nimirum sanguis, qui nutriendi corpori aptari debet, satis perfectè elaboretur. Et ut in cerebri sinubus, thoracis pulmonibus, sic in imo ventris liene & renibus venarum & arteriarum sanguis miscetur, & exatius concoquitur, elaboratur & repurgatur.

17. Ut autem Epatis ad excipiendum superfluum excrementum vesicula addita & appensa est: ita hujus loco lieni, venam intra os ventriculi positam, datam esse ajunt, per quam aliquod crassum & austерum eructaret, quo ventriculum firmaret, dormit antem q; quasi appetentiam excitaret, superfluum autem sanguinis ad intestinum rectum atendum per ramum splenicum emitte, & una gravioris excrementi portionem per cœca illius intestini spiracula cum ceteris fecibus alvo excludendam deieci, Tantum de prima opinione.

18. Quibus secunda arridet sententia, sequentes habent rationes. Primo quoniam certissimum est in hepate triplex generari excrementum, tenui & supernatans scilicet bitem; aquosum & serosum; deniq; crassum & terreum magis fœciq; respondens. Priribus suæ sunt purgationes, iisdemq; indiget hic terreus sucus; ad expurgationem opus est receptaculo; quod non longè (siquidem ut terreus deorsum tendit) à coctionis officina distet. Nullum autem membrum ad hoc magis videtur idoneum, quam lien.

19. Secundo lien maximè obnoxius est obstructionibus & schirrosis tumoribus: non ratione substantiae, qua rara & instar spongie solidioris; nec vasorum, quæ sunt amplissima. Ergo ratione contenti humoris, qui, quod non sit tenuis sed crassus & fœculentus, indicant

dicant scirrhia & obstructions. Gal. 13. M. M. 5. de simp. med.
5. de sanit. tuenda.

20. Tertiò obstructo liene refluit ad Epar lutulentus sanguis, qui totum corpus efficit nigrum, unde Icterus niger; sicut obstructa vesicula fluxus est totum corpus hinc icterus flavus. Tantum de secunda sententia.

21. Tertiæ opinionis ha. sunt rationes. 1. Quia ad vitalem spiritum requiruntur aëris & sanguis: aëris preparatur in pulmonibus; sanguis autem nec in dextro cordis ventriculo, nec in pulmonibus, Ergo in liene.

22. Secundo quia Hippocratis lib. 2. de morbis mulier: dicitur rarus & spongiosus & veluti alter pulmo.

23. Tertiò quod sit etiam in liene non minus ut in cerebro arteriarum plexus innumeri & mirabiles ut in testibus labyrinthea vasorum & in hepate venarum myriades. Nusquam autem sunt plexus, nisi ad elaborationem novam.

24. Quartò quod spleneticorum omnium symptomata exoluti & impuri spiritus signa sint certissima.

25. Nos opinione hac ultimâ relictâ, primam & secundam amplectimur, hanc quidem primariò, illam vero secundariò. Nam vim aquiloni pluvia lieni aliquo modo attribuimus cum Platero, sicut & Bauhinus pulchrè lib. 1. cap. 43. eandem sententiam sequentibus verbis declarat: Lien partem crassiorem & terrestriorem chyli in venis mesaraicis jam alterati & sanguinis aliquam dispositionem adepti ex venarum mesaraicarum trunco, contra quem chylus ad Epar feratur, ingenita facultate per portae ramum splenicum ad se allicit, quo postmodum jecur rectius chyli partes laudabiliores attrahat; alias ipsius vasis à crasso illo crudog. sanguine obstructis, non modo laudabilis sanguificatio fuisset impedita, sed etiam icteri, hydropses, febres, Scyrhi alias mala causata, ut fieri consuevit, quum lien suo officio non probe defungitur, & vel ob imbecillitatem vel meatum obstructionem crassam & ter-

ream

ream illam chyli partem non attrahit, quod etiam rami spleneticci
sunt, qui infra hepar est & nequaquam ab hepate prodit, compro-
bat. Nec verisimile est succum crassissimum in hepate jam con-
fectum per angustissimas hepatis venas regredi; non tamen nega-
mus in hepate sanguinem melancholicum gigni, sed eum, qui pars
massæ sanguineæ. Tandem paulò post concludit. Quare lien he-
pati ad sanguinis confectionem opitulatur, partim quatenus san-
guinem sui generis conficit, partim quatenus crassiorem succum ad
generationem purioris sanguinis parùm idoneum avertit, ut me-
lior in hepate fiat sanguificatio, hacq; ratione sanguinem repurga-
re dicitur & quasi illustriorem reddere, hincrisus sedes lien antiquis dicebatur.

26. Lien itaq; ex trunco vene portæ per ramum splenicum cras-
siorem ac terrestrem humorē trahit, ex quo nobiliorem sanguini-
nem haurit, ut nutriatur, quod vero noxium & excrementitium
in eo est, ad ventriculum, ut supra dictum, remittit.

Figuræ hæ Lienis situm & magnitudinem, &c.
delineant.

A. Superior, Lineam qua in liene appa-
ret, ostendit.

B. Inferior, partem inferiorem.

C. Partes lienis dextras & sinistras.

D. Cavam partem lienis.

E. Partem sinistram lienis.

F. Alteram Epiploportionem.

G. Portionem Epiploie lienis venas
sustentantem.

27. Ultimò Rondeletius negavit
lienem esse humoris melancholici rece-
ptaculum, quod humor, dum naturalis
est, rotus in ossibus aliasq; duras & siccas
corporis

corporis partes impendatur. Et cum ejus in nobis portio minima sit, ei excipiendo nullam partem dicatam esse, ut neg. sanguinis excrementis, quæ sudoribus & insensibili transpiratione abeunt. Hanc opinionem defendit etiam Erasistratus, ut docet Laurentius lib. 6. quæst. 25. sed præcedentibus rationibus refutari potest.

DE ACCIDENTIBVS LIENIS.

1. Lien sit us est in sinistro latere, ex adverso jecoris, Gal. 4. us. part. 15. Arist. 3. part. 4. Vesal. lib. 5. cap. 9. Arist. 1. histor. cap. 18. 2. histor. 15. 3. post. 7. 4. generat. 4. Inde 6. Epidem. dicitur per pleonasmum dicitur, parte sua sima & concava ad Epar & ventriculum vertitur, gibba autem ad spiranum costarum extrema, hac parte etiam alligatur diaphragmati, parte sima ventriculo membranarum peritonaii interventu.
2. Lien aliquando in dextris inventus est, Epar verò in sinistris, ut habet Schenkius lib. 3. observ. § 3.
3. Communiter unus reperitur, raro duo vel tres. Fallopius scribit lib. 4. c. 8. se Patavij in cadavere triplicem lienem inventisse, unum justæ magnitudinis, alterum dimidio minorem, tertium verò magnitudinis ovi columbini, Vidius Iun. lib. 10. cap. 10. de curat. morb: atque unumquaque suas venas, arterias & nervos habuisse, &c.
4. Aliquando planè nullus invenitur, ut recitat Bauhin. in lib. de partu Cæsareo historiam, ubi sic ait: Anno à Christo 1564, die verò 11. Septembris hanc vitam reliquit Dominus Matthias Ortelius Mercator oppidi Antverpiensis celebris, natione Germanus. Duodecima verò facta fuit ejus corporis sectio à Chirurgis ejus rei peritis me præsente Medico, ut constitutionem partium nutritioni servientium videremus, præcipue hepatis & splenis, nam aliquot annis ante hydrope laboraverat, qui morbus, affectus Epatis primario vel secundario necessariò conitatur; cumque sub septo transverso seu

B

dia-

diaphragmate atque costis nostris Epar & lienem quærere-
mus, ne vestigium quidem illarum partium invenimus. *Casus*
profectò inauditus & admirabilis; at substantia omnium intestino-
rum carnosa prorsus erat, & multò solidior, quam ipsa muscu-
lorum caro, ut soliditate cordis carni ferè responderet, & ve-
na cava ex ipsis intestinis suam originem sumebat, eo ferè mo-
do, quo vena portæ in ipsis intestinis solet implantari. Hæc
sanè causa fuit, quod toties inflammatione & abscessu intesti-
norum laborarit: facilius enim, quod carnosum est, quam
quod membranosum est inflatur & abscessibus torquetur.
Nam carnosæ partes plus, membranosæ verò minus sanguinis
& humoris participant. *Hactenus ille. Plura exempla vide*
apud Laurentium, Schenkium, Posthium, &c.

5. *Figura hujus pro ratione partium, quibus accumbit, variet.*

4. usū part. 16. Arist. I. hist. 19. *Gibba enim, qua parte costis &*
diaphragmati adhæret; cava autem, qua ventriculum spectat.
Archang. Laurent. Bauhin. d. l.

6. *Magnitudo non est una omnibus, 6. adm. annat. 10; sed*
in nonnullis grandior est lien, sicuti Fernelius scribit, visum fuisse
aliquando lienem mole sua & magnitudine naturali Epar supe-
rare: qualem etiam Vesalius lib. 5. cap. 9. describit Marcellus
Donat. hist. mirabil. lib. 6. cap. 3. scribit; mulierem nobilem,
lienem adeò ingentem habuisse, ut universum abdominis spatiū
occuparet, & nihilominus filios plures peperisse. Columbus lib.
15. lienes adeò grandes vidit, ut 20. librarum pondus unusquisq;
ex his longè excederet. Vide Dn. Doct. Georgium Garne. in
observat. proprijs. Magnitudo autem lienis plerunque dete-
rior parvitate, & quibus corpus floret lien minuitur, quibus lien
augetur, corpus minuitur. Unde Trajanus Imperator fiscum
lienem appellabat, ut liene crescente, corpus reliquum extabescit;
ita delitescent fisco populus depauperatur.

7. *Quem-*

7. Quemadmodum lienis magnitudo una & eadem omnibus non est, ita & nec unus & idem color, nam dum utero gestamur, ruber, cum vero sumus adulti niger est; Platero subnigricans, est, Columbo sublividus, Archangelo rubro nigrore perfusus. Sues vero & boves albicantem magis, ut etiam docet Vesal. lib. 5. cap. 9. habent.

8. Temperamentum lienis respectu cutis calidum & humidum, est, absolute autem frigidum & siccum, hoc arguitur à proprio nutrimento: nutritur enim sanguine melancholico, qui frigidus & siccus est: Mund. in sua Anato: Nicol. Nicola. tract. 2. Ser. 5. de dispos. sple.

Tantum de Liene.

QVÆSTIONES.

I.

An Lien sit causa risus?

Resp. Non per se sed per accidens, quatenus scilicet sanguis hujus beneficio clarior, lucidior & calidior fit, & hominem in negotijs peragendis strenuum, audentem, magnanimum & gaudetem reddit in partibus titillationem movet spiritualibus, per quam ridendi motus insurgit, arguens animi affectus. Vnde dicitur:

Cor sapit & pulmo loquitur, fel commovet iras,
Splen ridere facit, cogit amare jecur.

Veteres risus caussam quasi vere in Epate, sed hanc opinionem à multis Physicis & Medicis in dubium vocatam videmus. Cardanus risus caussam ex ipsius animæ domicilio deducendam esse putat, quam sententiam etiam Iulius Scaliger exercitat: 317. sect. 6. approbare videtur. Quæ dextrè intellecta contra nostram quoque non pugnat.

II. An

anliene cursoribus. Nam oblitus II.

Anlien Cursoribus, ne obsit, excindi possit?

Non pauci veteres censuerunt, hominem post lienem extra-
etum ad cursum magis aptum esse, ut Arethæus Haliabbas, ap-
probare videntur; Unde etiam Plautus ait: Genua hunc cursio-
rem deserunt, perij seditionem facit lien, occupat præcordia.
Plura vide apud Plinium lib. 11. cap. 37. Bertinum in sua Me-
dicina.

Nos dicimus, lienem quidem aliquando peculiare cursus im-
pedimentum esse, at non affirmamus absque vita periculo eximi
posse propter vasorum partium connexionem, & propter
ipsius visceris usum, & necessi-
tatem.

SOLI DEO GLORIA.

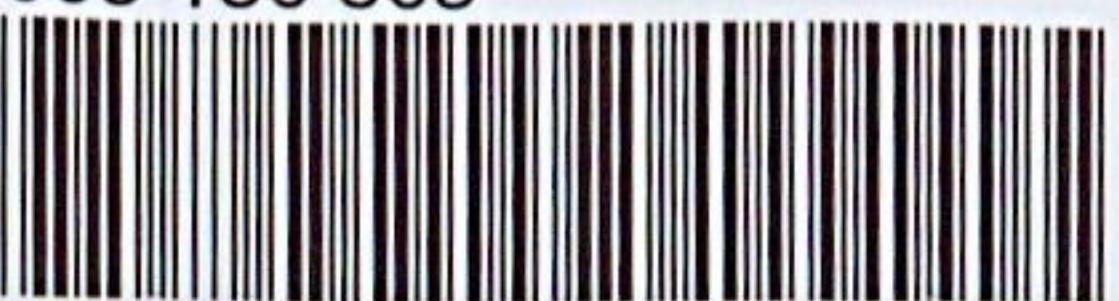

Uk 662

Obra completa de Don Quijote de la Mancha

ULB Halle
005 136 865

3

1017

Ay

de ut deus eud-fratre. omnia regni dei facta.
¶ Omne offensione estis ille exponit. Et de
sia de scire et ego ex omni omnibus placuisse
hunc quod in vile est s' qd' multe. et sol

Saint Lupini undinum

¶ Ita dicit me estia fuit et ego ipi in uita
antes vos fuit. qd' per omnia remordet quis
et scilicet huius uite prius tui men temeris
¶ Solo aut vos sive qd' omnes omni caput ut
est caput. it mulierem ore caput pecto ipsa
¶ Omnes omnes ei qui estime uero caput
aut pecto caput sunt. ¶ Omnes si mulier omne a
sobeyt non debet caput. Aut pecto non sunt

¶ Num est eni ac fabulatio. Romi si non
ad huius mulieris pecto. et iusta tunc
mulier tunc ad huius mulieris pecto. qd'
¶ Quis uult non ad huius caput sunt. qd'
magis est ergo mulier. Dulci est gloriare
per. Romi eni sed mulier est mulier
per. Estim non est auctio vir pecto nichil
si mali ut pecto. Tunc estet mulier. qd'
lancio dulcis sum enim uero caput.

¶ In vno uero caputo la globo. qd' uero caputo
la globo. qd' uero caputo la globo. qd'

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inches
Centimetres

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

